



HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER) YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (25.04.2020)

Kesin Olgu*: Türkiye (104.912) Dünya (2.626.321) **Ölüm*:** Türkiye (2.600) Dünya (181.938)

DSÖ Risk Değerlendirmesi: Küresel seviye - Çok Yüksek

**24 Nisan 2020'de açıklanan verilerdir.*

Günün HASUDER Önerisi

“Aşı bireyi ve toplumu korur”

Aşı sadece sizi korumaz. Kendinizi ve çocuklarınızı zamanında aşılatarak aşı yaptırmak için henüz çok küçük olan bebekleri, ciddi rahatsızlık riskine sahip erişkinleri, yaşlıları, bağışıklığı zayıf bireyleri korursunuz. Aile hekiminiz ülkemizdeki bağışıklama programına göre çocuğunuza ve size yapılacak aşıları takip eder ve sizi aşı uygulama zamanı geldiğinde bilgilendirir.

Dünyadan Haberler

DSÖ Durum Raporu-95 (WHO Situation Report-95)

- DSÖ geçici bir kılavuz yayımladı: “[COVID-19 ve Gıda Güvenliği: Ulusal Gıda Güvenliği Kontrol Sistemlerinden Sorumlu Yetkili Kuruluşlar İçin Kılavuz](#)”. Kılavuz doküman, gıda güvenliği işlevlerini optimize etmek ve gıda güvenliği sistemlerinin bütünlüğünü koruyan kritik hizmetlere öncelik vermek için ulusal gıda güvenliği yetkililerine tavsiye ve öneriler sunmaktadır.
- DSÖ geçici bir kılavuz yayımladı: “[COVID-19 virüsü için; su, sanitasyon, hijyen ve atık yönetimi](#)”. Bu geçici rehber ikinci nüshadır, suyun temini ve sanitasyonunda COVID-19 ile ilgili en son kanıtları özetleyerek mevcut [enfeksiyon önleme ve kontrol belgelerini](#) tamamlar. DSÖ'nün virüsler (koronavirüsler dahil) ile ilgili su, sanitasyon, el hijyeni ve tıbbi atık hakkındaki rehberliğini vurgulamaktadır.
- DSÖ'nün [Sağlık Güvenliği Öğrenme Platformu](#), Uluslararası Sağlık Tüzüğü'nün (2005) uygulanmasıyla ilgili belirli konularda bilginin artırılmasına yardımcı olacak bir dizi çevrimiçi kurs sunmaktadır. “[Havacılıkta COVID-19 vakalarını/salgını yönetmek için operasyonel hususlar](#)” adında yeni bir kurs başlatılmıştır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)

- Siber saldırıya uğradığını açıklayan DSÖ, sahte e-postalar ve WhatsApp mesajlarına karşı dikkatli olunması konusunda uyardı. DSÖ'nün;
 - Asla güvenlik bilgilerine erişmek için kullanıcı adı veya şifre sormayacağını,
 - Asla önceden istenmemiş ekleri e-postayla göndermeyeceğini,
 - Asla www.who.int dışındaki bir bağlantıyı ziyaret etmenizi istemeyeceğini,

- Asla bir işe başvurmak, konferansa kaydolmak veya otel rezervasyonu yaptırmak için para talep etmeyeceğini,
- Asla e-posta yoluyla piyango yapmayacağını, ödül, hibe, sertifika veya fonlar sunmayacağını belirtti. [Kaynak](#)
- “COVID-19 Araçlar (Eylem) Hızlandırıcısına Erişim - Yeni COVID-19 Teşhis, Tedavi ve Aşılarına Yönelik Geliştirme, Üretim ve Adil Erişimi Hızlandırmak için Küresel İşbirliği” dokümanı yayımlandı (24.04.2020) [Burada](#):
 - Küresel toplumdan ve siyasi liderlerden bu dönüm noktası işbirliğini desteklemeleri,
 - Bağıışçılardan 4 Mayıs 2020'de başlayacak olan sürekli taahhüt kampanyasının sağladığı fırsattan yararlanması, bu küresel işbirliğinin hedeflerine ulaşmasını hızlandırmak için gerekli kaynakları sağlaması çağrısında bulunuldu. [Kaynak](#)

ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

- Amerika Birleşik Devletleri'nde COVID-19 pandemisi 16. hafta (12-18 Nisan) raporu yayımlandı (24.04.2020).
 - İnfluenza benzeri hastalık seviyeleri düştü; ancak ülkenin kuzeydoğu ve kuzeybatısında yüksek kalmaya devam ediyor.
 - Laboratuarda teyit edilen COVID-19 test seviyeleri, geçen haftaya benzer olup küçük bir düşüş görüldü.
 - COVID-19'a atfedilen ölüm oranı geçen haftaya göre azalmakla birlikte önemli ölçüde yüksekti.
 - 16. haftada test sayısı 575.490, kümülatif test sayısı 3.164.787.
 - 16. haftada pozitif test sayısı 107.703 (%18.7), kümülatif pozitif test sayısı 581.622 (%18.4).
 - Kümülatif hastaneye yatış oranı 100.000'de 29.2 ve en yüksek oranlar 65 yaş grup ve üstü (100.000'de 95.5) ve 50-64 yaş aralığındaydı (100.000'de 47.2).
 - Pnömoni, influenza veya COVID-19'a atfedilen ölümlerin yüzdesi, 15. haftada %23.6'dan 16. haftada %18.6'ya düştü.
 - COVID-19 için haftalık değerlendirmelerde kullanılan bazı önemli göstergelerdeki düşüşlerin ek veriler alındıkça değişebileceği, ancak sosyal mesafelendirme önlemlerinin bir sonucu olabileceği belirtildi. [Kaynak](#)
- CDC “Seyahat” konusunda yer alan rehberlerini güncellendi (24.04.2020). CDC “Seyahat” rehberleri:
 - Amerika Birleşik Devletleri'nde seyahat,
 - Uluslararası seyahatten dönüş,
 - Seyahat sağlığı açısından dikkat edilmesi gerekenler
 - Gemi seyahati
 - Ülkelere göre seyahat önerilerini kapsamaktadır. [Kaynak](#)

Avrupa Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (European Center for Disease Control and Prevention, ECDC)

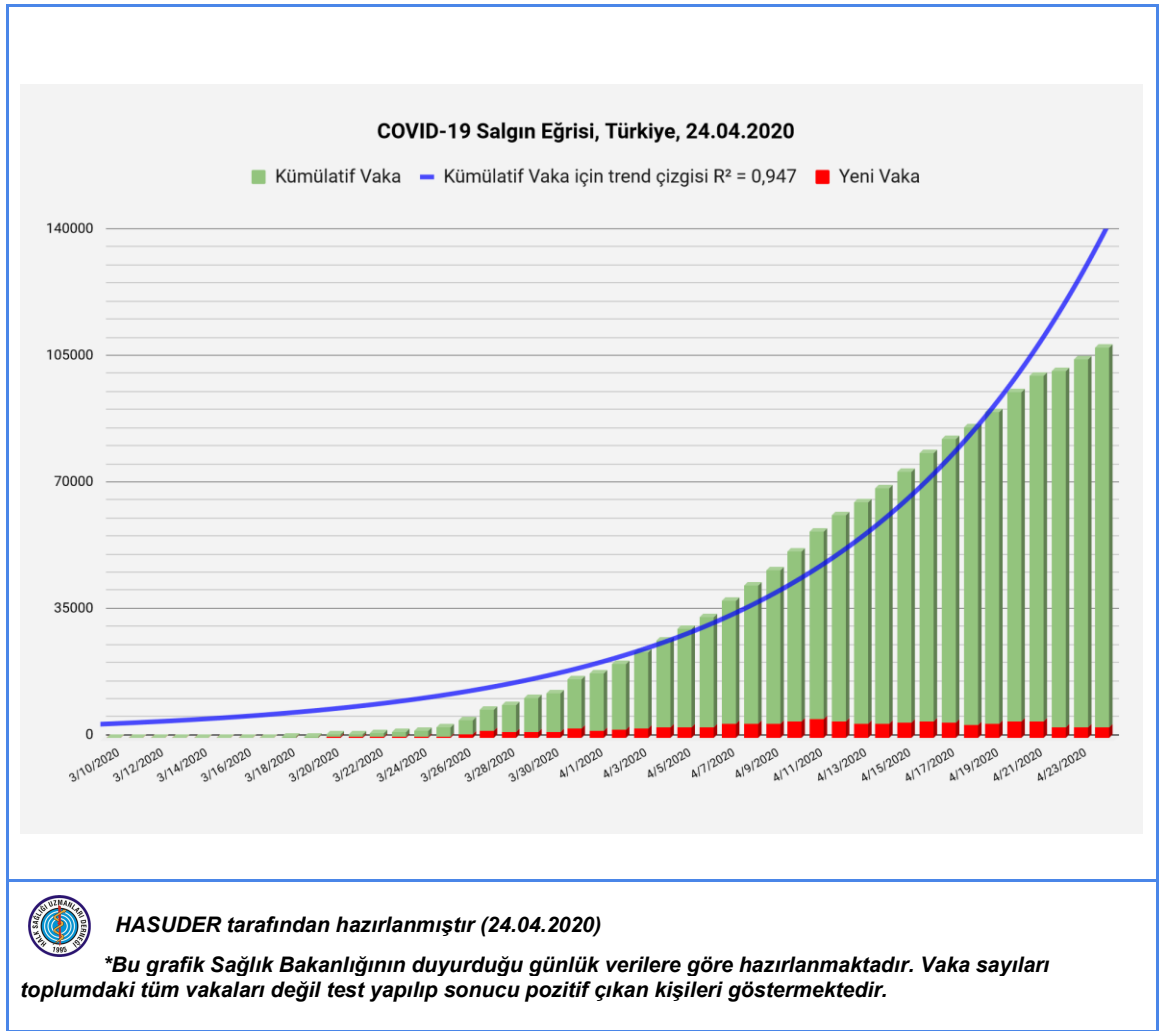
- Hızlı Risk Değerlendirmesi: AB/AEA ve İngiltere'de COVID-19 hızlı risk değerlendirmesinin dokuzuncu güncellemesi paylaşıldı (24.04.2020). [Kaynak](#)
- Son rapordan bu yana son gelişmeler:
 - 14 Nisan 2020'de Avrupa Komisyonu, AB için kapsamlı bir ekonomik ve sosyal iyileşme planı için temel halk sağlığı eylemleri ile COVID-19 sınırlama önlemlerini kaldırmaya yönelik Ortak Avrupa Yol Haritası'nı başlattı:
 - Üye Devletlerin ekonomik ve sosyal faaliyetleri yeniden başlatırken COVID-19'un sağlık sistemleri ve vatandaş sağlığı üzerindeki etkisini nasıl en aza indirebileceği konusunda önerilerde bulunmaktadır. [Burada](#)
 - 23 Nisan 2020'de ECDC, COVID-19 üzerindeki risk değerlendirmesinin 9. güncellemesini yayımladı.
 - Bu hızlı risk değerlendirmesinin genel amacı, Avrupa Komisyonu'nun, mevcut bilimsel kanıtlara dayanan yol haritası uygulamasını destekleyen epidemiyolojik kriterler, göstergeler ve eşlik eden önlemler için Avrupa

Komisyonu ve Üye Devletlere bir dizi halk sağlığı hedefi ve değerlendirmesi sağlamaktır. [Burada](#)

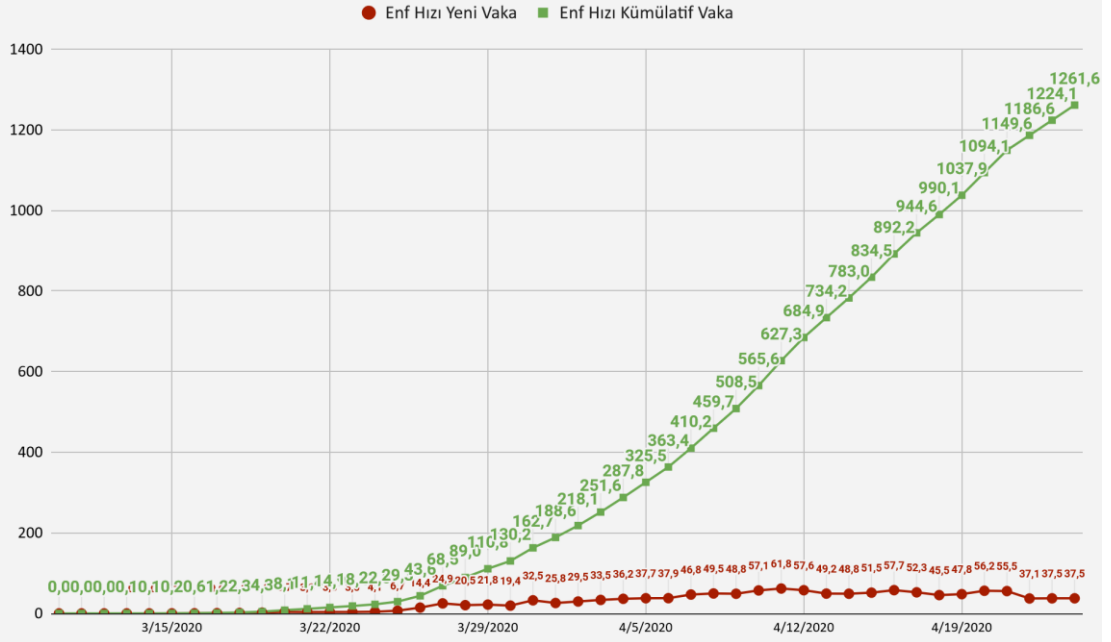
Türkiye'den Haberler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik Oranı (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
24/04/2020	38.351	8,14	3.122	104.912	109	2.600	2,48

Pozitiflik Oranı (%) = (Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı) x 100
Vaka-Fatalite Oranı (%) = (Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı) x 100 [Kaynak](#)



COVID-19 Salgını Enfeksiyon Hızı (1.000.000 Nüfusta), Türkiye, 24.04.2020





HASUDER tarafından hazırlanmıştır (24.04.2020)

Grafik R (<https://www.R-project.org>), "incidence"* paketi ile hazırlanmıştır.

*Kamvar, Zhian N., et al. "Epidemic curves made easy using the R package incidence." *F1000Research* 8 (2019).

Log-lineer regresyon eğrilerinin oluşturulmasında kullanılan yöntem için:

<https://cran.r-project.org/web/packages/incidence/vignettes/overview.html#modelling-incidence>

T.C. Sağlık Bakanlığı

- Sn. Bakan, Twitter hesabından yaptığı açıklamada;
 - Son 24 saat içinde taburcu olan hasta sayısının, bugüne kadar iyileşen toplam hasta sayısının yaklaşık %15'ini oluşturduğunu ifade etti (24.04.2020). [Kaynak](#)
- Sağlık Bakanı Dr. Fahrettin Koca ile Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli'nin gerçekleştirdiği görüşmede,
 - COVID-19 salgınına yönelik alınan tedbirler ve normalleşme sürecinin koordinasyonu değerlendirildi.
 - Salgının tarım ve hayvancılık üzerindeki etkileri, mevsimlik tarım işçilerine yönelik sağlık tedbirleri, önümüzdeki süreçte tarım üretiminin seyri ve gıda arz güvenliği ele alındı (24.04.2020). [Kaynak](#)
- Bakanlık;
 - BİP mobil uygulaması kapsamında "**Koronavirüs Bilgilendirme Servisi**" kurulduğunu,
 - Servis aracılığıyla
 - Online COVID-19 testine,
 - ALO 184 SABİM Hattı'na,
 - COVID-19 vaka haritasına,
 - Bakanlığın salgınla ilgili duyuru ve haberlerine,
 - Sn. Bakanın paylaşımlarına ulaşılabilceğini,
 - BİP uygulamasının App Store ve Google Play'den indirilerek tüm operatörlerin aboneleri tarafından kullanılabileceğini duyurdu (24.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Dışişleri Bakanlığı

- *Stratejik Araştırmalar Merkezi* tarafından COVID-19 salgını sonrası dünya düzenine ilişkin Türk akademisyenlerin makalelerinin derlendiği kitap yayımlandı (24.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı

- Bakanlığın COVID-19 pandemisi ile mücadelede yerli üretimi artırmak için yürüttüğü AR-GE çalışmaları sonucu;
 - Sancaktepe Eyüp Sultan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde video sisteminin yazılımı da meslek öğretmenleri tarafından geliştirilen '*Video Laringoskop*' cihazı üretildiği,
 - Sağlık Bakanlığı'ndan alınacak izinlerin ardından klinik testleri başarıyla tamamlanan cihazın seri üretimine geçilebileceği belirtildi (24.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- *İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü* tarafından;
 - COVID-19 ile etkin mücadele kapsamında, işyerlerinin faaliyetleri dikkate alınarak hazırlanan tüm dokümanların yer aldığı internet sitesi açıldı (24.04.2020). [Burada](#)

Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

- YÖK'ün üniversitelere gönderdiği tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin uygulama eğitimlerine ilişkin alınan kararları içeren yazıda;
 - Tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin;

- Eğitimlerine kendi üniversite hastanelerinde devam edebilecekleri,
- Diledikleri takdirde bulundukları şehirlerdeki bir başka üniversitenin hastanesinde veya Sağlık Bakanlığı taşra teşkilatlarında, aile hekimliği, halk sağlığı merkezleri gibi birimlerde yaptıkları saha uygulamalarının intörlük uygulamalarının kalan kısmına sayılabileceği,
- Uygulama eğitimlerinin kalan sürelerini, dijital imkânlarla uzaktan öğretim yoluyla ders, ödev, proje, vaka analizi gibi faaliyetlerle tamamlayabilecekleri belirtildi (24.04.2020). [Kaynak](#)

Ankara Tabip Odası (ATO)

- “Hekim Postası Korona Pandemisi Özel Sayısı” yayımlandı (23.04.2020). [Kaynak](#)
- 24 Nisan 2020 tarihi itibarıyla Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu tarafından ulaşılan ve teyid edilen COVID-19 (+) tanısı alan sağlık çalışanlarının sayısı 175'e yükseldi (24.04.2020). [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- Web sayfamızda “Pandemi Forumu” adlı yeni bir bölüm açılmıştır. Forum, Halk Sağlığı çalışanları ve Halk Sağlığına gönül verenlerin salgın sürecine ilişkin bilimsel üretimlerini, değerlendirme ve yorumlarını paylaşabilecekleri bir mecraya olan ihtiyacı karşılamayı amaçlamaktadır. [Erişim için](#)
- “Günün Konusu” bölümünde bugün Prof. Dr. Dilek Aslan “Güneş Işığı COVID-19'a Yakalanmayı Önlemez” konulu içeriği paylaştı. [Okumak için](#)

Okuma Önerisi

Ciddi COVID-19 Hastalarında Remdesivir'in Deneme Amaçlı (Compassionate Use) Kullanımı

Bu rapor, 25 Ocak-7 Mart 2020 tarihleri arasında Remdesivir alan ve takip eden en az 1 gün boyunca klinik verisi olan hastalardan elde edilen verilere dayanmaktadır. SARS-CoV-2 enfeksiyonu olan ve ortam havasını solurken veya oksijen desteği alırken oksijen doygunluğu %94 veya daha az olan hastalar çalışmaya alınmış. Hastalar, 1. günde intravenöz olarak uygulanan 200 mg, ardından kalan 9 günlük tedavi için günde 100 mg olmak üzere 10 günlük bir remdesivir kürü almış. Çalışmanın gerekliliklerini karşılayan 53 hastanın, 40'ı (%75) 10 günlük, 10'u (%19) 5 ila 9 günlük ve 3'ü (%6) 5 günden az tedavi almış. Takiplerde (medyan: 18 gün) mekanik ventilasyon alan 30 hastadan 17'sinin (%57) ekstübe edilmesi de dahil 36 hastanın (%68) oksijen ventilasyon düzeyi iyileşme göstermiş. Toplam 25 hasta (%47) taburcu edilmiş ve 7 hasta (%13) ölmüş; invaziv ventilasyon alan hastalar arasındaki mortalite %18 (34 hastanın 6'sı) ve invaziv ventilasyon almayanlar arasındaki mortalite %5 (19 hastanın 1'i) imiş.

Grein, J. et al. Compassionate Use of Remdesivir for Patients with Severe Covid-19. The New England Journal of Medicine 2020 April, DOI: 10.1056/NEJMoa2007016 (<https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2007016>)

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Duygu Kavuncuoğlu, Uzm. Dr. Musa Şahin, Uzm. Dr. Ahmet Naci Emecen, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. Tuğçe Dartılmak, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver ve Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler tarafından hazırlanmıştır.*